

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Quomodo satisfaciant justī pro pœnâ peccatis remiβis adhuc
debitâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO NONAGESIMA P R I M A.

De Satisfactione.

SACRAMENTUM Pœnitentia, licet præcipue ad peccatorum remissionem sit institutum, utpote Sacramentum reconciliationis cum Deo, à quo homo per peccatum avertitur, habet tamen præterea pro effectu suo, saltem secundario, remissionem pœnæ peccatis debita: & quidem aeterna semper tollitur unâ cum culpâ, temporalis verò, alia est in sequenti vitâ solvenda, ut communis habet Patrum & Ecclesiæ consensus, ut fusiùs videre licet in Bellarmino libro quarto de Pœnitentiâ, præsertim capite nono, Valentia, Tannero & aliis. Alia autem est pœna peccatis assignata, etiam in hac vitâ, ut mors peccato originali, aliâq; plurimâ pœna variis ob peccata in Scripturis statuta. De utrâque hic obiter dicendum.

SECTIO PRIMA.

Quomodo satisfaciant Iusti pro pœnâ peccatis remisâ adhuc debita.

I.
Præsentis quaestio procedit de hac vitâ.

SERMO est de hac vitâ, nam in sequente tantum est locus satisfactionis, ut nimirum usque ad ultimum, ut aiunt, quadrantem solvatur pœna peccatis adhuc debita, aliquam autem restare frequenter solvendam certum est, & definitum in Concilio Tridentino sessione decima-quarta, capite octavo: Deus enim remisâ culpâ, & intrinsecâ dignitate ad pœnam, taxat iustus de causis temporalem tum in hac vitâ, tum præcipue in alterâ solvendam, non quod tunc existat peccatum, sed quod extiterit, unde sub eâ conditione illud condonat Deus, ut homo aliquam pœnam luat, quod & Iustitia vindicativa Dei, & recta mundi administratio ac providentia exigat.

II.
Potest homo iustus pro pœnâ temporali peccati remisâ debita, in hac vitâ satisfacere.

Quæres itaque primò: Utrum in hac vitâ possit homo iustus condignè satisfacere pro pœnâ temporali, peccatis remisâ, in alterâ vitâ debita. Respondetur cum communi Theologorum sententiâ posse. Probatur: nam Concilium Tridentinum sessione decima-quarta, capite nono docet nos per temporalia flagella à Deo immissa, & mala hujus mundi patienter tolerata, pœnasque sponte à nobis susceptas, Deo pro

pœnâ peccatis nostris debita satisfacere: & capite octavo easdem conditiones ad hanc satisfactionem requirit, ac alibi requirit ad meritum gratiæ & gloriæ; ergo sicut secundum Concilium meremur de condigno gloriâ, ita & remissionem pœnæ temporalis. Quod argumentum probat, & posse nos pro pœnâ temporali satisfacere, & peccati etiam venialis remissionem mereri: si enim semel concedatur præter præmium essentiale actibus meritoriis debitum, posse nos aliquod aliud præmium accidentale simul mereri, possumus etiam mereri remissionem peccati venialis.

Dices cum Joanne Medina, nos solum de congruo mereri remissionem pœnæ temporalis, & consequenter idem esse dicendum de remissione peccati venialis. Contra: Concilium eodem planè tenore verborum loquitur de remissione pœnæ temporalis ac de merito gloriæ; ergo vel nullum habemus fundamentum ex Concilio ad astruendum meritum de condigno gloriæ, vel idem dici poterit de merito remissionis pœnæ, & consequenter etiam peccati venialis.

Dices secundò: Remissionem hujus pœnæ fieri per pœnas in hoc mundo susceptas per modum solutionis. Contra: Nulla planè est portio inter gravissimas pœnas Purgatorii, & pœnas hujus vitæ: quâ de causâ dicere Patres solent, pœnas quas hic patiuntur homines nihil esse, si illis conferantur, & tamen ob malum quantumvis leve, quod quis hic patienter sustinet, tollitur pars aliqua illius pœnæ gravissimæ; ergo non

III.
Obicit. Nos solum de congruo mereri remissionem pœnæ temporalis.

IV.
Nec dici potest pœnas illas alterius vitæ per pœnas hic susceptas solvi.

fit per modum solutionis, quasi aliquid in pena toleretur aequale pena Purgatorii, sed per modum redemptionis ut aiunt, nempe ut aliunde, seu ex praestantia actus compenfetur quod deest in pena.

V. *Hoc diversis locis indicat Concilium Tridentinum.*

Hoc aperte indicat Concilium Tridentinum locis citatis, dum easdem conditiones ad hanc satisfactionem requirit, ac ad meritum, & in particulari, capite nono requirit ut quis patienter mala illa toleret in hac vita, ergo non malo ipsi quod patitur sed patientiae tribuenda est haec remissio, alioqui non requireretur patientia; si enim hoc fieret per modum merae solutionis, quantumcumque quis impatienter mala hujus mundi toleraret satisfaceret pro pena illa, licet per novum peccatum foret alteri pena huic peccato debita obnoxius, sicut si Deus alicui ob peccatum statueret infligere penam aliquam in hac vita, ut morbum, amissionem bonorum, &c. quantumvis ipse haec impatienter ferat, non tamen restat ei alius morbus, aut aliorum bonorum amissio, licet ob hoc peccatum puniendus sit pena ei debita.

VI. *Offenditur quam conditiones requirantur ad remissionem hujus pena.*

Quaeres secundò: Quae conditiones requirantur ad hanc satisfactionem pro pena? Respondetur eandem ac pro merito gratiae & gloriae, nempe ut homo sit in gratia, seu ut loquitur Tridentinum sessione decima-quarta, capite octavo, ut vivat in Christo; in quo, inquit, satisfacimus. Secundò, ut sit actus procedens ex gratia: unde ait Concilium eodem capite: *Neque verò ita nostra est satisfactio haec, quam pro peccatis nostris exolvimus, ut non sit per Christum JESUM, nam qui ex nobis tanquam ex nobis nihil possumus, & cooperante, qui nos confortat, omnia possumus.* Tertio, ut procedat à viatore, alioqui cum animae primo instanti separationis à corpore perfectissime sciant suum statum, elicerent statim ferventissimos actus, & vel nullam, vel brevissimam Purgatorii penam paterentur, contra communem sensum Ecclesiae, & praxim fidelium, qui diu post mortem alicujus solent pro eo orare, & anniversarias etiam preces instituere. Quarto, debet esse voluntaria, unde requirit Concilium capite illo nono ut patienter toleremus mala hujus vitae, ad hoc ut satisfaciamus, & in hoc differt satisfactio à pura satisfatione, ut vidimus, in hac quippe non requiritur ejusmodi patientia, seu voluntaria acceptatio.

VII. *Verum opus satisfactorium esse debeat penale.*

Quaeres tertio: Utrum opus satisfactorium debeat esse penale. P. Vasquez hic, quaestione nonagesima-quarta, articulo primo, dubio quinto negat: quod etiam insinuare videtur Coninck disp. decima, dub. quarto, num. vigesimo-nono. Communis tamen sententia est contraria: ad poenitentiam tamen dicunt sufficere difficultatem illam, quae reperitur in actu quovis honore eliciendo, ratione naturae corruptae, & inclinationis quam habent homines ad ea quae sensibus placent: unde etsi summam quis facilitate, imo voluptate ob passiones jam domitas, virtutem exerceat, dicunt sufficere ad satisfactionem, ac proinde quaestio fortè est de nomine, cum dicant nullum omnino elici actum meritorium in via, qui non sit satisfactorius. Praecipue tamen à Conciliis & Patribus assignantur haec tria opera, oratio, jejunium & elemosyna.

VIII. *Obje. Tota vis actus meritorii*

Dices: Non potest idem actus esse simul meritorius gratiae & gloriae & satisfactorius pro pena temporali, nam in merito gloriae impenditur tota ejus vis, ergo: nihil restat, quod im-

pendatur in satisfactione pro pena temporali, vel dicendum minus actum illum mereri gloriae, quam si non esset pena pro qua satisfaciatur. Respondetur: Totam quidem ejus vim impendi in merito gloriae, sed non totaliter, nam tota etiam vis impenditur in satisfactione pro pena temporali, cum vis ejus sit indivisibilis, sicut tota vis ignis impenditur in productione caloris in se, quo tamen non obstante, potest tota etiam impendi in productione lucis, aut siccitatis. Impenditur ergo tota vis actus in merito gloriae, non exhauritur, quare meritum praemii substantialis non obstat quo minus adhuc mereri possit actus aliquod praemium accidentale, & quamvis exhauriatur quoad primum, ita ut non possit majus praemium substantiale mereri, non tamen per hoc praecise exhauritur quoad secundum.

Aliquale exemplum hujus rei habemus in natura; materia prima siquidem, etiam dum sustinet in se formam substantialem, & exhauritur ejus vis respectu illius, ita ut non possit simul aliam substantialem sustentare, non tamen propterea exhauritur in ordine ad formas accidentales, sed has simul cum illa sustinet. Quod hic dicunt Philosophi circa influxum physicum in has perfectiones materiae, dicere possumus nos de influxu morali meriti in praemia. Tantum ergo meretur gloriae actus, quae est perfectio quasi substantialis illius, sicut forma perfectio materiae, ita ut non magis possit meritum connaturaliter habere alium gradum gloriae, & perfectionem substantialem, quam materia aliam formam substantialem: sicut autem haec adhuc potest habere perfectiones alias, seu formas accidentales, ita & meritum plura praemia accidentalia simul cum essentiali.

Non tamen semper in actu pari passu procedunt meritum & satisfactio, meritum siquidem praecipue spectatur secundum excellentiam & perfectionem actus interni, satisfactio autem partim ex majore difficultate per se loquendo, & nisi proveniat ex fœcordia, aut malis habitibus per vitiosos actus contractis, partim ex actu externo ut communiter dici solet, saltem occasionaliter; unde docet Concilium nos non per bonos actus tantum quos interiorius elicimus, sed etiam per mala ipsa externa, & flagella à Deo immissa satisfacere, de quo plura Sectione sequente.

SECTIO SECUNDA.

De opere externo in ratione satisfactionis.

QUAERES quartò: Utrum opus externum aliquid addat in ratione satisfactionis supra internum, ita ut ceteris paribus plus satisfaciatur qui plura passus est, esto aequali actu uterque malum acceptaverit. P. Suarez disp. trigesima-septima, sect. septima, ait, licet requiratur ad satisfactionem aliqua voluntaria acceptatio, passivam tamen mali inflicti læsionem aliquid addere in ratione satisfactionis supra praestantiam actus interni, cum Concilium absolute doceat, nos per flagella satisfacere, & in his esse aliquid peculiare magis quam in aliis rebus, ceteris paribus. Idem docet Coninck disp. decima, dub. quarto, numero vigesimo-sexto, & alii, qui consequenter